UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us] eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et co[n]cionatoris Patauiensis eximii

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De Co[n]tentio[n]e. Sermo. XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Visual Library

ꝓlando:⁊ ſic ex ira ſe vindicādo ⁊c̄. Eſt tñ ve
rū ꝙ mlťe reptunť mulieres pacifice ⁊ caſte. q̄
ſentiūt q̄tidianas ꝯtentōes a viris ſuis rixoꝝ
⁊ ꝯtētioſis. Et cū mulier oēm quā pōt adhibet
diligentiā vt viro placeat nō ē ſatis. ſed ſi v̄bū
diſcretū emittit. ꝑſuadēdo domui necaria aut
alia q̄cūq̧ vtilia: ſtati vir ad ꝯtētiōes inſurgit:
nihil ad te: ego viuā ad voluntatē meā nō tuā
⁊c̄. Nō ſic impij nō ſic: qꝛ mlier nō ē viro data
in ancillā ſ3 i ſociā: ď latere nō ď pedib9 viri: vt
M ſepe audiſtiſ. ¶ Tertio ꝑ ꝯtētionē hō grā ꝓuať.
ꝯtētioſ9 Sic eñ ꝑ cōcordiā ⁊ vnitatē maximū meritū
priuatur acq̄riť. ita ꝑ cōtentionē ⁊ diſſenſionē ois grā ſi
gratia preſit i ſubiecto ꝑdiť. vel ois via ad eā habēdā
ſi nō preſit claudiť: cōcordia eñ maximi meri
ti eſſe monſtraťꝫ ſic̄ ptꝫ ſup̄ i exēplo ď ſctō Ma
chario circa lrām J. Sicut ḡ ꝑ cōcordiā meri
tū acquiriť. ita ecōuerſo ꝑ cōtentionē grā ⁊ vir
tus perdiť. qꝛ ſm apl'm cōtentio inter opa car
nis numerať. q̄ q̄ agunt regnū dei nō poſſide
būt. ad Gala. v. ſed nemo excludiť a regno dei
niſi priuat9 grā ⁊ charitate dei. igiť ꝑ cōtentio
nē hō priuať gratia ⁊ v̄tute. imo qđ pei9 eſt con
tentio opus bonū de ſe facit ifructuoſuꝫ. ſicut
infirmū ꝯſolari ⁊ viſitare ⁊c̄. Sic oſtēdit Gre.
v. mora. de amicis Job. q̄ cauſa cōſolatiōis ad
eum venerāt. q̄ dum cū eo ꝯtēderēt pietatiſ cau
ſam ꝑdiderūt. q̄ q̄uis h̄ nō praua intentiōe fe
cerūt: ꝑcuſſuꝫ tñ nō niſi ꝓ iniq̄tate crediderūt.
Quarto ꝑ ꝯtentiōeꝫ cōitas annihilať. Sic eñ
ſūmū ꝯſeruatiuū eſt pax amicoꝝ ⁊ vnitas. ita
ſummū deſtructiuū politie eſt ꝯtentio ⁊ diuer
ſitas. Tales cōtentōes ⁊ diuerſitates hodie no
ſtris tēporib9 ſuſcitāt nobiles ⁊ milites q̄ dum
cōcordiā ꝓcurare deberēt/lites ⁊ ꝯtentōes ꝓcu
rāt. ⁊ ꝑncipes ad hmōi facere ꝓuocāt. Et ideo
oīa regna iam guerriſ ⁊ cōtentiōib9 ſunt plena:
vt ad litterā verificeť illō pſ. Effuſa eſt cōtētio
ſup ꝑncipes. qꝛ errauerūt ſcꝫ a via v̄itatis ⁊ iu
ſticie. ⁊ vacāt pauperꝝ oppſſiōib9. De q̄b9 etiaꝫ
dic̄ ꝓpha Eſa. lviij. Ecce ad lites ⁊ ꝯtentōes ie
iunatiſ: ⁊ ꝑcutitiſ pugno impie ⁊c̄. ¶ Quinto ꝑ
N cōtentionē cōtētioſus ſupplicio damnať. qꝛ eñ
vt dictū ē ſup̄. f. g. cōtentioſus diabolū imitať.
digne i igne eterno q̄ parat9 eſt diabolo ⁊ ange
lis ei9: demonib9 cruciand9 tradiť ⁊ donať. vt
oñdit Aug. ď vera religiōe tractās illō Mat.
xxij. de illo q̄ nō habebat veſtem nuptialē. quō
ligat9 manib9 ⁊ pedib9 ꝓiiciť i tenebras exteri
ores vbi eſt fletus ⁊ ſtridor dentiū: dicēs. Initi
um ſūme difficultatiſ eſt cōtentio. Et h̄ ſignari
arbitror i eo cui ligant̄ man9 ⁊ pedes: id eſt fa
cultas oīs auferť operādi ⁊c̄. Et ſequiť. plures
eñ ſūt q̄ꝝ vita ē ꝯtendere. q̄ ſi etiā ab illecebris
carnis conanť abſtinere: qꝛ tñ nō vtunť talēto
Nota ſibi credito ſiue cōmiſſo. i. mētis acie q̄ videnť
alios excellere. ſed habēt eā aciē mētis i ſuda
rio ligatā. i. terrenis cupiditatib9 inuolutā. li
gabunť his man9 ⁊ pedes ⁊ mitteť i tenebras
exteriores. ibi erit flet9 ⁊ ſtridor dētiū. Hec ibi

Et ideo Aug. in. c. ſequēti hortať nos ꝯtentōes
vitare ne ad cruciādū tradamur angel' ſatha
ne. q̄ delectanť i ꝯtentōe dicēs. Nō inq̄t diliga
mus certamia. ne angelis q̄ talia diligūt i po
teſtatē demur hūiliandi: vincendi ⁊ v̄berandi.
Hec Aug. Tale ſuppliciū mōſtrat apl's ꝯtētio
ſo eſſe dignū/ad Ro. ij. dicēs. His q̄ ex ꝯtenti
one nō acq̄eſcūt v̄itati. ira ⁊ idignatio ⁊ tribu
latio ⁊ anguſtia i oēm aīam opantiſ malū. Ecce
q̄nta mala ſequūť ex ꝯtentiōe. Rogem9 ḡ deū
vt grām nob tribuat vitandi oēs diſſenſiōes ⁊
ꝯtentiōes. ⁊ viuēdi i ꝯcordia ⁊ pace. vt ſic ꝑ cō
cordiā ꝓximoꝝ tpalem acquiram9 cōcordiam
⁊ pacem eternalem Amen.

¶ De Cōtentiōe. Sermo. XIX.

Obſecro vos per
nomē dñi nr̄i Jeſu chr̄i vt idip̄m di
catiſ oēs ⁊ nō ſint i vob ſciſmata ⁊ cō
tentiōes. j. ad Cor. j. Jn p̄cedēti ſmōe audiſtiſ
q̄d ſit ꝯtentio. Et quō tripl'r fiat. Quare etiā cō
tentio ſit fugiēda ⁊ deteſtāda. vicꝫ ꝑncipaliter
ꝓpť vitare ꝯfuſionē/ꝓpť honorē ꝯſeq̄ndū/⁊ ꝓpť
vitāda pl'a mala q̄ ex ꝯtentōe deriuanť. Nunc
ꝯñr i p̄nti ſmōe dicendū erit de pl'ib9 generib9
hoīm cū q̄b9 hō nō dꝫ ꝯtendere: ſꝫ ꝯtētionē dili
gētiſſime fugere. ⁊ cū oib9: iuxͣ v̄bū apl'i idip̄m
ſentire. Pro grā Aue maria. ¶ Obſecro vos
ꝑ nomē dñi nr̄i Jeſu chr̄i ⁊c̄. vbi ſupra.
¶ Circa hec v̄ba thēatiſ eſt ꝯſiderādū/ꝙ q̄ntū A
ad p̄ns ſufficit. ſex ſunt genera hoīm cū q̄b9 nō
eſt contendēdū. vt ptꝫ infra

Nō eſt ꝯtendēdū
- Cū v̄boſo ſiue loquace
- Cū famoſo ⁊ potente
- Cū ꝓbroſo peſtilente. i. cuꝫ peccatore honorem ſuuꝫ non attendente
- Cum vxore nō tacente
- De re ad te nō ꝑtinente
- Cum deo omnipotēte

¶ Prio nō ē ꝯtendēdū cū v̄boſo garriēte: ſiue
cū loq̄ce. qꝛ ois v̄boſus ad ꝯtētioſa v̄ba eſt diſ
poſit9: ⁊ q̄ cū illo ꝯtētioſe locut9 fuerit mille v̄
ba ꝓ vno reportabit: ⁊ i ꝓrogatōeꝫ ſue genealo
gie audiet. atq̧ ꝯuicia ꝯficta ꝑcipiet. Vñ Eccī.
viij. Nō litiges cū hoīe linguato: ⁊ ñ ſtruas in
ignē illi9 ligna. Et ſeq̄ť ibidē. Nō cōices hoī in
docto: ne male ď ꝓgenie tua loq̄ť [idocto]. i. cō
tētioſo q̄ docuit liguā ſuā loq̄ mēdaciū. q̄ñ cū
v̄boſo ſi q̄s ꝯtēderit ſp̄ ad ampli9 cū ꝯtēdēduꝫ
incēdit ⁊ nūq̧ requiē hēbit. Sic ꝓuer. xxix. ď
ſapiēs. Si cū ſtulto ꝯtēderit ñ iueiet requiē. Et
iō v̄boſ9 aſſilať duab9 reb9. vicꝫ calci igneſcēti Verboſ9
⁊ igni accreſcēti. Prio v̄boſ9 ꝯpať calci igneſcē compať
ti. Calx ei viua ſm Jſiō. xvj. Ety. c. iij. licꝫ ſit a duab9 re
ctu frigida. occulte tñ i ſe feruētiſ ignis ē ꝯteri bus
ua: q̄ mox accēdiť ⁊ fumat ꝑfuſa aq̄. Et i ſe ꝯti
net h̄ mirabile. ꝙ aq̄ q̄ ois ali9 ignis extinguiť B
ipa accēdiť. ⁊ ecōtra oleo q̄ reliqu9 ignis icēdiť

ſopit̃. vt ēt dīt Aug. xxi. d̄ ciui. dī. c. iiij. Sic ē re/
uera v̄boſ⁹. q̄ aq̄ ꝯtētiōis ⁊ icrepatōis tact⁹/fu
mat/ſtridet/⁊ ad modū ignis accēdit̃. ⁊ ꝑ cho/
lerā recōtendēdo ignit̃. ꝑ oleū v̄o mollis r̄nſio
nis ⁊ dulc̄ ſmōis ſupp̄mit̃ ⁊ ſopit̃. Mox ei vt
v̄boſ⁹ aq̄ correptiōis fuerit tact⁹: fumat ꝑ cho
lerā: ſtridet ꝑ ꝯtētiōez prauā: ⁊ accēdit̃ ꝑ iracū/
diā: vt deduc̄ S. c. v. mo. tractās illō puer. xvij
Qui dimittit aquā caput ē iurgioꝝ. q̄ſi. d. Sa
piēs. Sic q̄ i calcē dimittit aquā cā incēdij cal
cis. ſic q̄ v̄ba dimittit flux locutiōis i v̄ba ver
boſi garriēt̄: cā ē incēſiōis litis. Et ſic aq̄ calci i
fuſa cauſat fumū ⁊ ſtridorē. ſic icrepatio v̄bo/
ſo illata cauſat ꝯtētiōez ⁊ ꝯdictionē. Hec ē em̄
aq̄ ꝯdictōis vbi iurgati ſūt filij iſrl' Nūe. xx. Et
ſic aq̄ ꝓbat̃ calx viua. ita ꝑ ꝯtētiōez v̄boſi ꝓbi/
tas d̄mōſtrat̃: vt ꝯtēdēs cū tl'i poſſit dicere illō
ps. Probaui te apō aq̄s ꝯdictōis. Et q̄ ſic v̄bo
ſus aq̄ icrepatōis accēdit̃. ita ecōtra oleo lenis
⁊ dulc̄ ſmōis cōpeſcit̃. ꝑ oleū em̄ moll' lenitas
accipit̃: Iux̄ illō ps. liiij. Molliti ſt̄ ſmōes ei⁹
ſuꝑ oleū. Sic em̄ vt dīt Alb. in poſtilla ſuꝑ illo
Lu. x. Samaritan⁹ vulnerato appropiās oleū
īfudit: oleū lenit ⁊ mollit. ſic v̄bū dulce et lene
ꝯtētiōez v̄boſi ſopit. Vn̄ p̄u. xv. R̄nſio mollis
frāgit irā. Et ſic oleū dura emollit. ita blāda
locutio aſpa v̄ba ꝯtētiōis lenit. Vn̄ puer. xxv.
Ligua moll' frāgit duriciā. Pꝫ igit̃ q̄ n̄ ē ꝯtē/
dendū cū v̄boſo: q̄ aſſimilat̃ calci igneſcēti. Et
h̄ dixit Catho. Cōtra v̄boſos noli ꝯtēdere verb

E

Igni accreſcenti cōpat̃ v̄boſus

Lis minimiſ v̄bis īterdū maria creſcit. ¶ Se
cūdo v̄boſ⁹ cōpat̃ igni accreſcēti: ⁊ iō cū eo n̄ ē
ꝯtendēdū. Vn̄ Ariſt. int̃ ſeptē enigmata q̄ po/
nit: dīt illud. Ignē gladio ne foueas: vt recitat
Vale. li. iij. Cōtentioſū ⁊ iracūdū v̄bis n̄ ꝓuo/
ces aſper̄. Gladi⁹ em̄ ē ligua. iux̄ illō ps. Lin/
gua eoꝝ gladi⁹ acut⁹. Eoꝝ vicꝫ ꝯtendētiū/ſu
ſurrātiū/detrahētiū/⁊ ꝓuocātiū. O gladi⁹ ille
maledict⁹ q̄ ſcindit̃ fama ꝓxi. ⁊ ſepe aīa ſcindit̃
⁊ ſepat̃ a dō. Iſto gladio vicꝫ ligue ignis fouet̃
cū v̄boſus ⁊ ꝯtētioſus correptiōib⁹ ampli⁹ in
flāmat̃ ⁊ viget̃. q̄m ſic q̄ in ignem mittit ligna
ignē augmētat ⁊ fomētat ⁊ creſcere fac̄. ita q̄ v̄
boſo dat v̄ba ꝯtentioſa cū ꝓuocat ad vltiora.
Et iō cū tali ꝯtēdere ꝓhibuit Salomon Eccl.
viij. dicēs. Ne litiges cū hoīe liguato. nec ſtru/
as i ignē illi⁹ ligna vt patebit s̄. Nō dn̄t ſtrui
in ignē cōtētioſi ligna q̄ incēdij ſūt maria. i. nō
debēt eis dare v̄ba cōtētioſa q̄ vlterior̄ diſſen/
ſionis ⁊ maior̄ ſt̄ fomēta. q̄ ſic dī Eccl. xxviij
ſcōm ligna ſilue ſic exardeſcit ignis. ſed igne i/
crepatiōis ⁊ aſperitat̄ ſubtracto: ceſſat cōten/
tio: vt dī p̄u. xxvi. Cū d̄fecerit ligna extinguet̃
ignis. ⁊ ſuſurrone ſubtracto iurgia ꝯq̄eſcunt.
Ecōtra v̄o q̄ ligna cōtētōis addit: q̄i ad carbo/
nes ignē ⁊ ligna ponit. ⁊ cōtentōez i v̄boſo au/
get. Sic ibidē clare inuit ſapiēs cū dīt. Sic car
bones ad prunaſ ⁊ lig̃ ad ignē. ſic iracūd⁹ ſuſci
tat rixas. Et iō ſi v̄boſus aliquē d̄ aliq̄ q̄rat il/
le dulcit̃ ⁊ breuit̃ r̄ndeat. ne mariā cōtētiōis ſi/
bi tribuat. Sic hortat̃ Iob. vi. ca. dī. R̄nde te
obſecro abſq; cōtētiōe. ¶ Scdō n̄ ē cōtendēdū
cū famoſo ⁊ potēte. q̄ ſic dī Eccs. vi. Nō n̄ pt̄ cū famo

D

ꝯ fortiorē i iudicio cōtēdere. Si ei pauꝑ cū po ſo ⁊ potē
tēte cōtēdat ⁊ aliq̄n ꝓ vna vice vincat. econtra te ꝯtēdē/
cauſas eū īpugnādi. ⁊ int̃dū ac ſi nihil de h̄ ſci dū nō ē
at ex īndirecto aduerſarios ꝯ pauperē ſuſcitat
aliq̄n ꝑ ſe h̄ actitat. ⁊ ſibi moliri īſidias n̄ ceſſat
dōec eū opp̄mat. Sic ex q̄dā fictiōe poete Eſo
pus demōſtrat. Nā fingēdo narrat. Q̄ vnicor
n⁹ elephātē cornu ſuo ꝑcuſſit ⁊ occidit. Vidēs
h̄ bos ſiluestr̄ intra ſe dixit. vadā ⁊ ſiml'r fa/

Fictio poetica

ciā ⁊ veniēs cornib⁹ i elephātē īpingere incepit
Elephas eū ſua ꝓmuſcida. i. roſtro ſuo eū per/
cuſſit ⁊ totū cōq̄ſſauit. Sic reuera q̄dā impo/
tētes: vidētes p̄ncipes ⁊ magr̄es humiliare ma
gnos cū caſtr̄: nobiles ⁊ potētes. ⁊ attēdētes q̄
illi riore potētie ſine reſiſtētia aliq̄n ſe dāt ſuis
dn̄is. ſiml'r ſe facere poſſe credūt. magnis diffi
dant ⁊ his minant̃. ⁊ cornib⁹ impingūt inq̄ntū
ſuitores eoꝝ aliq̄n capiūt: ſꝫ iſti diſſimulant et
tp̄s q̄ eos hic poſſint expectāt ⁊ captos int̃dū
furcāt. ⁊ aliq̄n cū tota genealogia exterminant.
Quare bn̄ cōſulit Sap. Eccl. viij. Ne litigas
cū hoīe potēte: ne forte icidas i man⁹ illi⁹. Non
cōtēdas cū viro locuplete. ne forte ecōtra cōſti/
tuat tibi litē. Et glo. ibidē dī. Potētes ſt̄ ſupbi
⁊ iō cōtētioſi. q̄ int̃ ſupbos ſꝑ iurgia ſt̄ Prou.
xiij. Et locupletes ſt̄ auari ⁊ litigioſi. q̄ ex aua/
ricia oriunt̃ iudic cōtētōes ⁊ hmōi. Cū his igr̄
n̄ ē contēdēdū. q̄ pauꝑ de eis n̄ pt̄ reportare vi
ctoriā vl' triūphū. ſic nec feſſus currēs cū eq̄ti/
b⁹. Vn̄ Hiere. xij. Si cū peditib⁹ currēs labo
raſti. quō potis ꝯtēdere cū eq̄s. q. d. mīme. Et
lꝫ pic'loſū ſit ꝯtēdere cū tl'ib⁹ v̄bis. tn̄ pic'loſi⁹ ē
litigare fact̄. O q̄t paupes voluerūt cū diuitib⁹
i iudicio ꝯtēdere. ſiue ꝓ poſſeſſiōib⁹ ab eis occu
pat̄: ſiue ꝓ pecunijs ⁊ alijs reb⁹ vſurpat̄. ⁊ tā
dē diuites ꝑualuerūt. vt ei dīt Sapiēs puer. xix
Diuitie addūt amicos pl'imos. a paupe āt ⁊ hi
q̄s habuerit ſepant̃. Et Iſid. xi. q. iij. pauꝑ. ait.
Pauꝑ dū n̄ hꝫ q̄d offerat i iudicio. n̄ ſolū au/
diri ꝯtēnit̃: ſꝫ ēt ꝯ v̄itatē opp̄mit̃. cito violat̃ au
ro iuſticia: nullāq; re⁹ ꝑtimeſcit cl'pā. quā redi
mere nūmis eſtimat. n̄ em̄ paupib⁹ verꝫ ēt di/
uitib⁹ ⁊ hmōi litigia ſt̄ dānoſiſſima. q̄m vt ait
Chry. li. iij. epl'aꝝ. Lōga q̄ litigātiū: n̄ tā au/
get p̄rimōia q̄ꝫ euertit. ¶ Tertō n̄ ē ꝯtendēdū
cū ꝓbroſo peſtilēte. i. cū hoīe ꝯtentioſo honorē

E

ſuū n̄ attēdente. Nō ei peſtilēs ēt aliū ꝯtētioſe
īficiēs: īfamāſ ⁊ corrūpēs. q̄ hoīꝫ amiciciā ſepa
rat ⁊ odia ⁊ īfamiaſ ſciat. q̄ hō peſtilēs diſſipat
citatē. Prouer. xxix. i. ꝓbroſe ꝯtēdēs cordiū de
ſtruit vnitatē: ⁊ fame lacerat claritatē. ⁊ ſe corri
piētē odit ⁊ īfamat̃ ꝯtēdit. q̄ n̄ amat peſtilēs eū
q̄ ſe corripit. puer. xv. Tl'ıū ei correctō ē īutil' et
ꝑniciosa. q̄ ſic dī Iac. iij. Vbi ē zel⁹ ⁊ ꝯtētō ibiē
icōſtātia. Et iō ſi tal' probroſ⁹ ⁊ peſtilēs aliū īfa
mauerit: non ſe ſtatim ille per contentionē de/
fendere debet. quia ex cōtentiōe maior ſibi orit̃

Nō peſtilens mal/ta mala operat̃

opinio male fame. ⁊ q̃nto plus ſe defenderit:
Exẽplũ tãto amplius īfamiã ſuã dilatabit. Jõ Sueto/
nius .xij. li. de vita ceſaꝝ dꝛ. ꝙ Domicianus ipa/
toꝛ nũq̃ ṽba cõtẽtioſa aut acerba ꝓpoſuit cõ/
tra eũ quẽ neceẽ erat punire rigide. Et ſeq̄ꝛ ibi/
dẽ Acerbꝰ erat ⁊ rigidꝰ ſꝑ. Jn ṽbo ſmõis leni/
tas atrocis iudicij ſꝑ pꝛeambulũ fuit Hec ibi.
Et h̄ et videnꝛ n̄alia docere. Nã Ariſto viij. de
Lupus aĩalibꝫ dꝛ d̃ lupo: ꝙ cũ maxie iraſcit̄ diſſimulat
⁊ ſe iuadentẽ ire ꝑmittit: ac ſi n̄ attẽtat q̄ulq̄
impꝛ̄meditatũ iueniat: ⁊ ſic eũ ne euadere poſ/
ſit occupat. Sic ſapiẽtes viri cũ īfamatoꝛe pe/
ſtilẽte n̄ litigãt. ſꝫ ſuã iniuriã diſſimulãt. ꝓpt̄ ſb
terfugia cautcloſa ⁊ aſtuta q̃ hñt ⁊ qbꝫ amplius
īfamare ſolẽt. ſꝫ tp̄s ſuũ expectãt. Et cũ eos in
malo ceperit ſe excuſãt. ⁊ eos ad publicũ iudi/
ciũ trahũt. Et ibi q̃les fuerit oñtant: dicentes
illð .j. Reg. xij. Viri ſtate vt ī iudicio ɔtẽdã ad
uerſũ vos. Cũ tl'ibꝫ īfamibꝫ n̄ ẽ litigandũ neq̄
ɔtendẽdũ: q2 nec gl'iã: nec ɔfuſionẽ: nec futurã
verent̄ dãnationẽ. Et h̄ ẽ qð dꝛ Prouer. xxiiij.
Ne ɔtẽdas cum peſſimis: q2 nec futuroꝝ hñt
ſpem: ⁊ lucerna impioꝝ extinguet̄. ¶ Quarto
F n̄ ẽ ɔtẽdẽdũ cũ vxoꝛe n̄ tacente: q2 ſic ī iſta vita
Cũ vxo/ delectabiliſſimũ ẽ ī vnitate cordiũ cohabitare
re n̄ tacẽ vxorẽ ⁊ viꝝ: ī q̃ et ſpũſſctũs hꝫ cõplacẽtiã. Sic
te cõtẽn/ ꝑ Salomonẽ pr̄ celeſtis dꝛ Eccl. xxv. Jn tribꝫ
dendũ n̄ bñplacitũ ẽ ſpũi meo. q̄ ſt̄ ꝓbata corã dõ ⁊ hoībꝫ
eſt ɔcoꝛdia frm: amoꝛ pximoꝝ: vir ⁊ mľier ſibi cõ
ſentiẽtes. Ubi dꝛ Glo. Viri dñt diligere vxorẽ
ſic chr̄s eccľiã. Et ecõtra Sic ecõuerſo ſũmũ ī
iſta vita īſanis corꝑibꝫ turbatiuũ: ẽ ꝑ ɔtentões
diuiſos eẽ mľierẽ ⁊ viꝝ: q2 q̃ ɔtẽdit cũ mľiere:
nec ī domo nec ex̄ domũ pt̄ eẽ ī pace. Et q̃ patꝫ
q̄ꝫ graue ẽ cohabitare mľieri rixoſe et loq̄ci: q2
nũc ɔtendit cũ vno nũc cũ alio: nũc nuru: nũc
cũ ſocru: nũc cũ viro: nũc cuꝫ vicina. Eſtq̄ illi
cõtẽtio velut cibꝰ. d̃ tl'i mľiere dꝛ Sapiẽs Pro
uer. xix. Tecta iugit̄ ꝑſtillãtia litigioſa mľer. q̄
dicat Sapiẽs. Sic q̃ hitat ī domo ꝑſtillãte. q̄ñ
vľr declinare ſtillicidiũ ī vno loco iuẽit ī alio. ita
ꝙ n̄ iuenit requiẽ. Sic ⁊ ille q̃ mľierẽ hꝫ litigio
ſã ī domo: ille hꝫ q̃ſi venenũ amariſſimũ tur/
bãs oĩa bõa. ꝓpťea dꝛ Sapiens Prouer. xxvij.
Tecta iugit̄ ꝑſtillãtia ī die frigoris: et litigioſa
mľier cõparat̄. Sic cũ hõ cũ domũ intrat: q̄etẽ
q̄ritat ⁊ laſſa mẽbꝛa recolligere tentat. ſed vbi
domꝰ ꝑſtillat nll'am q̄etẽ capiat. imo ī iugi tur
batiõe ⁊ inq̄etudīe extat. Sic ꝑ oĩa cũ hõ ſuis
negocijs implicatꝰ fuerit ⁊ turbatiões ſollicitu
dinis ꝓ domo ſua tota die poꝛtauerit. cũ ad liti
gioſã mľierẽ redierit ⁊ quietẽ q̄ſierit ī maḡ tri/
bulatõe erit. Vñ Eccl. xxv. dꝛ Cõmoꝛari plꝰ leo
ni ⁊ draconi placebit q̄ꝫ cum mľiere nequã. Et
Prouer. xxj. Meliꝰ ẽ habitare in angulo do/
matis q̄ꝫ cũ mľiere litigioſa ī domo cõi. Et cãꝫ
reddit Salomõ Prouer. xxvij. Quia q̃ retinet
talẽ mľierẽ ẽ q̃ſi q̃ vẽtũ tenet: ⁊ oleũ dextre ſue
euacuat. Sup q̃ Hugo ī poſtil' dꝛ. ꝙ mľier cõ
tẽtioſa ẽ mľier moleſta. q̄m vt ait. ſic ventus
mãu teneri n̄ pt̄: ita nec tal' mľier. Jtẽ ventꝰ ſi
clauſꝰ ẽ itriſecꝰ ſtrepitũ fac. ſic mľier ſi claudat̄
litigiũ icipit. Et ſic oleũ q̃ntũcũq̄ ſtringat̄ de
mãu effluit: ita mľier tal' q̃ntũcunq̄ cuſtodiat̄
vias exeũdi ⁊ ꝓuaricãdi iuẽit. Vñ Prouer. vij
dꝛ. Mľier garrula ⁊ vaga ẽ q̄etẽ ipatiẽs nec va
lẽs ī domo ɔſiſtere pedibꝫ: nũc foꝛ: nũc ī plate/
is: nũc iux̄ ãgulos iſidiãs. Propt̄ hec ⁊ ſil'ia dꝛ
Prou. xvij. Meliꝰ ẽ buccella ſicca cũ gaudio
q̄ꝫ domꝰ plẽa cũ iurgijs. Quiſnã valet exꝑmeř
q̄t odia aut ſcãdala exoꝛta ſt̄: ⁊ īdies oꝛiri videt̄
int̄ prẽ ⁊ filiũ: int̄ frẽ ⁊ frẽ: it̄ vicinũ ⁊ vicinũ
ꝓpt̄ ɔtẽtões mľieꝝ. Et loq̄r d̃ litigioſ et loq̄cibꝫ
mľieribꝫ: iõ ꝑcãt mihi hõeſte dñe ⁊ pacifice. Et
Eccľi. xxv. dꝛ Beãs q̃ hitat cũ mľere ſẽſata. Et
xxvj. ibidẽ. Mľier ꝫ bõe beãs vir. nũerꝰ eĩ ãnoꝝ
illoꝝ duplex. Et ibið dꝛ. Gra ſuꝑ grãꝫ mľer ſã
cta ⁊ pudoꝛata. Et qð dixi d̃ mľiere garrula ⁊ li
tigioſa idẽ dici pt̄ d̃ viro garrulo ⁊ litigioſo Au
diãt ḡ viri q̃ ſẽſu ⁊ rõe mľieres ſupat̄ dñt: ſalu
bꝛe ɔſiliũ. Si ī domo ſint duo germãi ī ſil' coha
bitãtes ⁊ iuẽirẽt ſil' litigãtes vxores: caueãt ne
⁊ ipi litigẽt. ſꝫ potiꝰ vnuſq̄ſq̄ aduocet ſuã: ⁊ ṽ
bis vľ et factis (ſi fuerit neceẽ corrigat illã: ꝓut
neẽitatibꝫ viðrit expedir̄. ſic faciãt viri vxoꝛibꝫ.
ſic ⁊ prſamilias ſbdit̄ ſuis. Juſtũ nãq̄ ẽ iuicẽ
ſuppoꝛtar̄: ⁊ n̄ oĩ ṽbo ɔtrã ī ferr̄ ſmonẽ Jõ apľs
ad Eph. iiij. ait Obſecro vos ego victꝰ ī dño vt
digne ãbulet̄ vocatõe q̃ vocati eſt̄ cũ oĩ hũili/
tate ⁊ mãſuetudīe: cũ pacia ſuppoꝛtãtes iuicẽ ī
charitate ſolliciti ſuare vnitatẽ ſpũs ī vĩcl'o pa
cis ⁊c. ¶ De mľiere bõa ſcptũ ẽ Prou. xiiij. Sa
piẽs mľier edificat domũ ſuã: īſipiẽs extructã
q̄ꝫ mãibꝫ d̃ſtruet. ⁊ Prou. xix. Domꝰ ⁊ diuitie
dãt̄ a pẽtibꝫ: a dño aũt ꝓpꝛe vxoꝛ prudẽs. Jtẽ Eccl.
vij. Noli diſcedet̄ a mľere ſẽſata ⁊ bõa quã ſoꝛ
titꝰ es ī timoꝛe dñi. gr̄a eĩ ṽecũdie illiꝰ ſuꝑ auꝝ. Jtẽ
Prou. xij. Mľier diligẽs coꝛõa ẽ viro ſuo.
¶ Quito n̄ ẽ litigãdũ d̃ re ad te n̄ ptinẽte: q2 il H
lð qð n̄ ſpectat ad vnũ nec tãgit ɔditões ſuã nec
ꝓfeſſiõis modũ: d̃ eo n̄ dꝫ ɔtẽdere nec ſe oñdere
ɔtẽtioſũ. Et h̄ ẽ qð dꝛ Eccl. xj. De re q̃ te n̄ mole
ſtat n̄ certaueꝛ. Et h̄ ẽ ɔ mľtos q̃ d̃ rebꝫ n̄ ad ſe
ptinẽtibꝫ ɔtẽdũt: ⁊ illoꝝ q̄s vnq̄ videt̄ cau/
ſas d̃ſẽdere ſatagũt. de h̄ recitat vnũ exm̄ Hu Exẽplũ
bertꝰ ſuꝑ regulã Aug. ꝙ ī metis regnoꝝ An/
glie ⁊ Frãcie fuit q̄ddã mõaſteriũ: ī q̃ monachi
mirabilr̄ fuerũt diuiſi. vna ꝑs cõtẽdebat ꝓ re/
ge Frãcie: ⁊ alia ecõtra ꝓ rege Anglie. Et ſic fu
erũt iugit̄ in mirabili turbatõe ⁊ certamie. Ad
qð cũ rex frãcie ſel'a caſu veniſſꝫ: ⁊ mõachi q̃ de
ſua pte videbãt̄ maxie cõq̄ſti ſuꝑ alios fuiſſẽt
⁊ ɔ cũ prẽ regẽ ãglie tenuiſſẽt: ipe rñdit O mihi
mõachi q̃d vob d̃ ɔtrouſa rgũ. ſi rex ãglie ⁊ ego
n̄ hꝛemꝰ aliõ q̄ vos ī adiutoꝛiũ/ male eẽt expe/
ditũ vtꝛuſq̄ negociũ. voſ n̄ d̃bet̄ ꝓ nob carnalr̄
certare: ſꝫ ꝓ pace ⁊ bono eccľie oꝛat̄ h̄ ẽ d̃ vr̄a ꝓ/
feſſiõe. De tl'ibꝫ loq̄t̄ Hugo li. ij. d̃ clauſtro aĩe
c. xviij. Gaudẽt iq̄t mľti clauſtraliũ dũ d̃ regi/
bꝰ fabulant̄. dũ caſus militũ narrãt: dum pro

alijs loquũtur a qbꝫ ipi nõ cognoscuntur: multoꝝ preo defendũt. ꝑ multis litigãt: ignorant tñ qd negant aut affirmãt. Hec ibi. Iste ñ ẽ mod⁹ scẽ m̃ris ecclie: q̃ solet i pacis vnitate viuere: ñ i ꝯtẽtiõe ꝛ emulatõe. ꝛ p̃sertĩ h̄ decet ep̃os ꝛ p̃fectos i eccle sia: ꝛ ꝯstitutos i sacra religiõe: vt videtur inuere apl's. j. ad Coꝝ. xj. Siqs videt̃ ꝯtẽtios⁹ eẽ iter vos: nos talẽ ꝯsuetudinẽ nõ hẽm⁹: nec ecclia dei. q. d. nõ ptinet ad mẽbra ecclie/ q̃ se ab alijs ex leui cã ꝛ ad eos ñ ptinẽte solet p ꝯtẽtiões dis iũgere. Itẽ h̄ etiã faciũt cõit̃ mũdiales: q̃ q̃si d̃ minutissima re solẽt ꝯtẽtiões magnas mouer̃. sic d̃ eo vtꝝ lana caprina sit mollioꝛ q̃ȝ ouina: vtꝝ nobilioꝛ sit canis q̃ȝ porc⁹. vtꝝ melioꝛ bos q̃ȝ ceruus: ꝛ sic d̃ alijs iptinẽtibꝫ factis fatuis. De talibꝫ ait Horaci⁹ i li. epl'aꝝ. Multi rixant̃ de lana sepe caprina. Et iterdũ d̃ talibꝫ iutilibꝫ se iuadũt mutuo pugnis ꝛ gladijs vsqȝ ad ef fusionẽ sanguis. qd tñ ꝑiculosi⁹ ẽ q̃ȝ ꝯtẽdere so lis vbis. Vñ Oui. iij. metamoꝛ. Tuti⁹ ẽ ꝯtẽde re vbis q̃ȝ pugñre manu. Tal' ꝯtẽtio de re nulla reali ihibet̃. Prouẽ. iij. vbi d̃r. Ne ꝯtẽdas adũs sus hoiem incolã frustra: cũ ipe tibi nihil mali fecerit. Aduers⁹ incolã: q̃ ꝓpt̃ vnã recitatõez de factis ad se nõ ptinẽtibꝫ ad ptẽ oppositã se tenen do ꝓponit cũ ille nihil mali sibi fecerit. qꝛ nihil ad eũ illd̃ qd retulit. ¶ Vltimo ñ ẽ ꝯtendẽdũ cũ deo oipotẽte. Ille nãqȝ cũ deo ꝯtẽdit: q̃ cũ in ĩfirmitatẽ vl' paupꝛtatẽ venerit: cãm cur de⁹ h̄ ꝑmiserit q̃rit. cũ se iustũ ꝛ nihil ꝯ deum fecisse credit/ cũ q̃ etiã meruerat. sic q̃ de h̄ q̃si d̃i rõnẽ oné q̃rit. De q̃ scriptũ ẽ Job. xxxiij. Aduũsus deũ ꝯtẽdis q ñ ad oia rñderit tibi. Sup q̃ Grego. xxxiij. moꝛ. ait. Afflicti cordis ꝓpꝛiũ ẽ: vt i omi qd appetit cũ ꝯtrã reꝝ ordinẽ sentit: si fieri pos sit/ cur ita vl' ita ñ sit de his vocibꝫ sibi rñderi velit: vt deũ d̃ cũcta reꝝ ꝯtrouersia ꝯsulat: ꝛ rñsi ones ei⁹ cognita rõne ꝯq̃escat. Hec ibi. Sed sic ꝯtẽdẽs fatue facit: qꝛ de⁹ p scripturã sacrã suffici ent̃ sibi rñdet. vt si tẽtat⁹ carne cãm q̃rat: rñsũ ad Paulũ attẽdat. Sufficit tibi gr̃a mea. nam vt⁹ i ĩfirmitate ꝑficit̃ ꝛc. vt pꝫ. ij. ad Coꝝ. xij. Et Gre. subiũgit. Vl' si sibi ꝯsci⁹ d̃ malo ñ exi stit: ꝛ se flagellari sentit. cãȝ iuenit d̃ ceco nato: de q̃ dñs ait Jo. ix. Neqȝ h̄ peccauit neqȝ parẽ tes ei⁹: sȝ vt vt⁹ dei mãifestet̃ i illo. Et in b. Job q̃ ñ ꝓpt̃ pcti maliciã: sȝ ꝓpt̃ sui maiorẽ gl'iaȝ fu it flagellat⁹. Et q̃ h̄ ñ attẽdẽs ꝯ deũ ꝯtẽdere nõ destiterit: libtate q̃ chr̃s eũ libauit ꝑuabit̃: ꝛ in futuꝛẽ gehẽne redigetur. Nã s̃m iura lacedemo nioꝝ libert⁹ ꝯtẽdẽs cũ eo q̃ eũ manumisit/ lib tatẽ ꝑdit: ꝛ ꝓpt̃ ingr̃titudieȝ i magnã futuꝛẽ re dit. Sic q̃ ꝑ gr̃aȝ ꝛ cõtritiõez de futuꝛe pcti fu it manumiss⁹ a deo: si flagellat⁹ a deo remur murat cũ deo meritũ ꝑdit: ꝛ in pctm̃ relabens futuꝛẽ quã prius habuit icurrit. De talibꝫ d̃r Neemie. ix. Reuertunt̃ i futuꝛẽ q̃si ꝑ ꝯtẽtiõꝫ ¶ Rursũ scd̃o cũ deo cõtẽdit q̃ d̃ bono ope qd sibi d̃s d̃dit/ ñ d̃i sȝ suã gl'iã q̃rit. hic si in extꝛeo iudicio posit⁹ ad rõnẽ fuerit tãqȝ ꝯdẽnãd⁹ deo cui iiuriã fac̃ nihil rñdere potit: qꝛ iiuste se ꝯtẽ disse i ꝓpa ꝯscia respicit. Hoc Job. ix. c. innuit d̃i. Nõ iustificat̃ hõ ꝯpat⁹ deo: si ꝯtẽderit cũ eo/ ñ potit ei rñdere vnũ ꝑ mille. Qd tractãs Gre. ix. moꝛ. ait. Cũ d̃o ꝯtẽdere ẽ ñ ei tribuere: sȝ si bi sue vtutis gl'iã arrogare. Qui igr̃ cũ deo au ctoꝛe ꝯtẽdit: vnũ ꝑ mille rñdere ñ sufficit. qꝛ q̃ de ꝑfectõe se erigit: h̄c se bñ viuẽdi modũ nc i itiũ oñdit. Vnũ q̃t ꝑ mille rñdere nõ possum⁹. qꝛ cũ de hõe vite ꝑfectõe extollimur. hanc nos nc ichoasse mõstram⁹. Hec Gre. ¶ Tertio cũ d̃o ꝯtẽdit q̃ volũtate signi q̃ vlt oẽs hoies sal uos fieri/ ꝑ trãsgressionẽ p̃ceptoꝝ ꝛ ꝯsilioꝝ cri mialr̃ ꝯ deũ ꝯtẽdit sic oẽs q̃ mortalr̃ peccãt ꝛ d̃ liquũt ꝯ deũ ꝯtẽdũt ꝛ tẽdũt: sic d̃ eis sb̄ noie ꝓpli isrl' d̃r Hiere. viij. Auers⁹ ẽ ꝓpls i hierlꝫ auersi one ꝯtẽtiosa. nemo qd bonũ ẽ loqt̃. null⁹ ẽ q̃ cõ uertat̃ a pctõ suo. Et iõ iust⁹ i p̃nti vita ꝑ ꝯtem ptũ p̃ceptoꝝ ei⁹ cũ eo ꝯtẽdit. sȝ ea obsuãdo: ei⁹ se mãdatis obtẽpat: ꝛ sue voluntati sibi nota se

I ꝯformat: ne ecõtra de⁹ ꝯ eũ iudicialr̃ ꝯtẽdat: di cẽs i cord̃ suo illd̃ Job. xxiij. Nolo multa fortitu die ꝯtẽdat mecũ. ne magnitudie mole sue me p̃mat. Caueat igr̃ q̃libꝫ ne isto triplici mõ ꝯ deũ ꝯtẽdat. s. ꝑ sibi illati ĩ murmuratõez: ꝑ sibi dati vsurpatõez. ꝛ ꝑ d̃i mãdati trãgressiõez. qꝛ q̃ sic cũ eo ꝯtẽderit dño rñdebit: nc q̃rẽ hẽbit. Vñ Job. xxxix. Nũqd q̃ ꝯtẽdit cũ d̃o tã facile q̃ e scit: vtiqȝ q̃ arguit deũ dȝ rñdere ei. Debꝫ igr̃ q̃ libꝫ sibi vidre vt tl'i mõ velit cũ d̃o ꝯtẽdere: vt i finali iudicio d̃siderat cũ eo eternalr̃ gaudere. Qd gaudiũ nob ꝯcedat dñs nr̃ Jesus chr̃s in secl'a bñdict⁹ Amen

¶ De Cõtẽtiõe aduocatoꝝ Ser. XX.

Linguã nullus hoiȝ

domare p̃t. Jac. iij. ¶ In p̃cedẽtibꝫ ser mõibꝫ audistis d̃ sexta filia ianis gl'ie: vicȝ d̃ ꝯtẽtiõe: Quid sit ꝯtẽtõ: q̃t mõis fieri hȝ q̃re sit fugiẽda: ꝛ q̃r mala seq̃ãt̃ ex ꝯtẽtiõe. Et ꝯñr q ñ sit ꝯtẽdẽdũ cũ sex ꝑsonis siue sex gene ribꝫ hoiȝ. Nũc ꝯñr vidẽdũ erit i spẽali d̃ ꝯtẽtõe aduocatoꝝ. q̃nta mala ex illa seq̃nt̃. Nã tñ iuxt̃ vbũ apl'i i thẽate ois ligua hũana i h̄ mõd̃ sine d̃i spẽali adiutorio ñ possit d̃oari. Et sic d̃ cuius libet hois ligua illd̃ possit itelligi i hac mortl'i vita. tñ spẽalr̃ h̄ vtꝝ ẽ d̃ ligua aduocatoꝝ q̃ in domabil' ẽ: vt patebit. Et iõ p̃mo dicere itendo pauca d̃ expositõe vboꝝ thẽatis. Et tãdẽ i spẽali d̃ aduocatis: qbꝫ rebꝫ assil'ari valeãt iuxt̃ merẽ do cꝛoꝝ. Pro gr̃a Aue ma. ¶ Liguã nll's hoiȝ do

A ¶ Circa p̃missa vba thẽatis ẽ (mare p̃t vbi s̃. notãdũ: q apl's Jacobꝫ p̃mittit vbis thẽatis hãc sniaȝ d̃i. Ois nã bestiaꝝ ꝛ volucꝝ ꝛ serpẽtũ et cetèroꝝ domat̃ ꝛ domita sũt a nã humana. Et subinfert. Linguã ãt sez hũanã null⁹ hoiȝ do mare p̃t. i. regere q̃n aliq̃ mõ labat̃. Et h̄ ꝓpter tres rões q̃s tãgit apl's Jacobꝫ vbi s̃. Pria ꝓ pt̃ hois ipfectõez. Et ẽ rõ tal'. Qui vbo nll'o mõ offẽdit h̄ ꝑfect⁹ ẽ vir. sȝ null⁹ ẽ oino ꝑfect⁹ i hac